

pa so jadralni padalci, ki kljub najstrožji prepovedi in visokim denarnim kaznim celo do 10.000 dolarjev v najzgodnejših jutranjih urah, ko čuvaji parka še spijo, skačejo z vrha gore. Oblasti v parku že vedo, zakaj so prepovedale skakanje s padali: preveč padalcev se je že ubilo, ko so jih vetrovi potisnili ob steno in se padalo ni odprlo.

Prav to se je zgodilo tudi tisto zgodnje jutro: trije padalci so padli mimo slovenskih plezalcev in so se jim padala tik pod njima odprla, četrtemu pa ne: že visoko nad plezalcema ga je vrglo ob steno, ni ga hotelo odlepiti od nje, kresalo se je, ko je železje tolko ob granit, potem pa je topo udarilo v vznožje. Trije padalci, ki so srečno pristali, so kolikor je bilo le mogoče hitro pospravili padala in zbežali, svojega nesrečnega kolego, ki je bila kolegica, kot se je izkazalo pozneje, pa so pustili tam, dokler niso prišli rangerji, policaji in reševalci in truplo odpeljali v mrtvašnico.

Silva in Marka je ta dogodek sicer hudo pretresel, vendar ju ni spravil s tira: do vrha sta imela še dolgo in naporno pot - v smeri, ki sta jo leta

1984 prva splezala Američana (oni so nasploh kot prvi splezali vse najtežavnejše smeri v tej steni El Capitana in se po pravici smatrajo za najboljše plezalce tehničnega plezanja) **Rob Slater** in **John Barbelle**, za njima še tri naveze, v katerih je bil vedno vsaj en Američan, prva samostojna tuja naveza pa sta bila Karo in Prezelj. Šest dni in pol sta potrebovala, da sta splezala tistih 900 višinskih metrov od vznožja do vrha, kar je doslej rekorden čas za to smer. Na vrh stene sta priplezala 2. oktobra pozno ponoči; morda bi celo še en dan ostala v steni, pa jima je zmanjkalo vode in sta morala karse-da pohiteti.

Potem sta šla plezat še v nekatera druga športna plezališča v ZDA: če človek pleza samo doma, se ne more primerjati s tekmeči iz širnega sveta. Na »modernih« in mednarodno priznanih in občudovanih smereh je treba pokazati svoje sposobnosti, če hočeš kaj veljati.

Plezanje Silva Kara in Marka Prezlja bo vsekakor šlo v zgodovino tehničnega plezanja in plezanja v El Capitanu.

SPOMIN OB IZTEKAJOČI SE STOLETNICI SPD

POMEMBNI IN MANJ POMEMBNI

TOMAŽ BANOVEC

Kadar krenem v Grintovce, se po povratku običajno ustavim na mekinjskem pokopališču. Lep prostor za zadnje počivališče gornikov in ljubiteljev gora! Nisem pričakoval, da se bom tu poslovil, po planinsko in v imenu mnogih gornikov, od nekaterih najboljših planinskih prijateljev, še manj pa, da bo to pokopališče tako prekmalu zadnji dom dveh ljudi - očeta in sina, **Vlada in Danila Goloba**.

Ob 100-letnici organiziranega planinstva smo se spomnili različnih dogodkov, pomembnih, a tudi manj pomembnih, obnovili smo spomin na nekatere tudi tragične dogodke, manj pa je znano (razen Kamničanom in okolici) lepo in polno, predvsem pa delovno življenje Vlada Goloba in njegovega sina. Vlada, graditelj planinskih postojank, in Danila, njegovega pomočnika, alpinista in tudi pesnika, ki sta oba pokopana na Mekinjah. Tudi kraj njune nesreče je skupen - čudovita dolina Kamniške Bistrice. Oba sta umrla sama, s svojim planinskim poslanstvom.

Kamničani so ob svoji stoletnici izdali obsežno publikacijo o delu pod gorami. Veliko so napisali, tudi o družini Golob. Vemo, kako je težko pisati o tem in kako lahko smo pri tem osebni. Ljudje smo različni in različno si gradimo in sprejemamo lastne predstave o svojem okolju,

dogodkih v njem, o posameznikih in skupinah, o zaslugah in drugih zadevah.

Moj spomin na oba Goloba ob 100-letnici in dnevu mrtvih seže globoko. Oba sem poznal, posebno dobro pa Vlada. Spomin nanj je čudovit.

Povod za ta zapis je redka tragična planinska usoda v eni družini, v eni dejavnosti, na enem kraju, tako redka, da bi to lahko popolnoma razumeli in doumeli.

Pred seboj imam zajetno zbirko dokumentov o Vladovem delu in nekaj tega zadeva tudi njegovega sina Danila. Iz te zajetne zbirke njegove žene sem prebral nekaj dejstev in jih primerjal z opisanimi v Kamniškem zborniku. Kako malo lahko napišeš in objaviš o človeku, ki je toliko dal planinstvu!

Ob otvoritvi nove kočice na Kamniškem sedlu so seštevali Vladove prostovoljne ure, vložene v postojanko: bilo jih je okrog 2000 samo na tej koči. Prerezal je trak, saj je bilo jasno, kakšne so bile zasluge njega kot predsednika gradbenega odbora. Ali vemo, ko sedemo zvečer v kako planinsko postojanko, koliko ur in žuljev je v njej in koliko osebnega odrekanja je bilo vgrajenega vanjo? Vlado ima svoj kotic v veliki, novi jedilnici prenovljene kočice na Kokrskem sedlu.

Prevoženi kilometri, opravljene ure, težko fizično delo, ki si ga je nalagal za planinstvo, vse to

Vlada ni utrujalo. Vsi iz njegove družine so z njim delali za planinstvo.

Na Kamniškem sedlu pri odprtju postojanke je nekaj odbornikov z žarom v očeh omenilo še Cojzovo kočo. Ta pa je bila za Vlada usodna. Na mekinjskem pokopališču se nas je zbralo zelo veliko. Planinske in druge zastave in vsi, ki so ga poznali, niso mogli povedati, kako hudo nam je.

Čas je šel naprej. Sin Danilo je poleg proustvoljnega planinskega dela, ki se ga je navadil v družini, krenil še na svoja pota. Postal je dober plezalec. Nekateri veliki alpinisti so rekli javno in vsem, da planinskih domov ne potrebujejo

ne oni in ne drugi. Torej naj bi jih ne gradili ali obnavljali več. Danilo ni mislil tako. Živel je za gore in planinstvo podobno kot oče, a na drugačen način. Januarja 1991, malo manj kot pet let za njegovim očetom, je dolina Kamniške Bistrice z vsemi gorami okrog sebe spet postala mogočen spomenik še drugemu Golobu - alpinistu Danilu. Usoden je bil zmrznjen slap. Čudovite Mekinje in pokopališče pa so tu. Še gremo in bomo šli mimo njih v gore - v Grin-tovce, na vrhe in v stene, v postojanke in ob-
jekte, kjer je Vlado pustil del svojega življenja in na koncu življenje samo.

Ljubljana, 1. novembra 1993

PRVO STRANIŠČE NA KOMPOSTIRANJE PRI ZASAVSKI KOČI NA PREHODAVCIH

EKOLOŠKO GORSKO STRANIŠČE

DANILO SBRIZAJ

Konec avgusta letošnjega leta so planinci PD Radeče postavili prvo poskusno suho stranišče, kot ga imenujemo planinci, oziroma stranišče na kompostiranje. S tem se je - vsaj upamo tako - po eni strani zaključilo, po drugi pa pričelo novo obdobje ekološke sanacije planinskih postojank.

Že kar nekaj let je tega, kar smo začeli v Gospodarski komisiji pri PZS razmišljati o tem, kako bi rešili problem, ki pesti praktično vse planinske postojanke (pa tudi mnoge gostinske objekte v dolini) - problem sanitarij, zlasti pa neprijetnih vonjav, ki se širijo iz njih. Pri planinskih postojankah, zlasti tistih v visokogorju, sta še dva problema:

- pomanjkanje vode in
- shranjevanje in prečiščevanje odplak iz sanitarij.

Vode v gorah dostikrat primanjkuje in večkrat zadostuje samo za kuho in umivanje, kaj šele, da bi jo potratno trošili za izplakovanje angleških stranišč in pisoarjev, kot so mnogokrat v svojih poročilih zahtevali sanitarni inšpektorji (ki pa so tudi - to moramo priznati - dostikrat zamižali na obe očesi in znali razumeti naše probleme). Po drugi strani s fekalijami pomešana voda v slabo zgrajenih in iztrošenih greznicah ali ponikovalnicah ni prav nič prispevala k čistemu okolju, saj je skozi razpoke pronicala v tla.

Kako rešiti problem stranišč v planinskih postojankah, je bila dostikrat rdeča nit pogovorov na sejah GK ter med vožnjami in hojo na ogled planinskih postojank. Vedeli smo, kaj približno želimo: stranišče, kjer ne bi več uporabljali vode, saj bi sicer kmalu morali reševati problem odplak s (predragimi) čistilnimi napravami, kemična stranišča tudi niso prišla v poštev, ni pa

Sončne celice skrbijo, da bo hišica topla tudi pozimi

nam bil znan noben konkreten primer takega stranišča, kot smo ga želeli, na osnovi katerega bi dobili podlago za izdelavo prototipa, saj tudi v drugih alpskih deželah suha stranišča še niso bila nekaj običajnega, ampak so o njih šele razmišljali.

ZGLED IZ FRANCIJE

Leta 1990 smo v prvi številki francoske revije »La Montagne & Alpinisme«, ki je bila tematsko posvečena planinskim postojankam, zasledili v članku, posvečenem novim tehnološkim rešitvam pri gradnji in oskrbi planinskih postojank z energijo, tudi fotografijo kočee Parmelan (1825 m) v Visoki Savoiji, kjer so Francozi v letu 1989 zgradili prvi prototip suhega stranišča na kompostiranje, ki so ga preizkušali v letu 1990 in bi jim v primeru uspešnega obratovanja služilo kot osnova za gradnjo suhih stranišč za vse postojanke v Franciji. Načelo delovanja je bilo